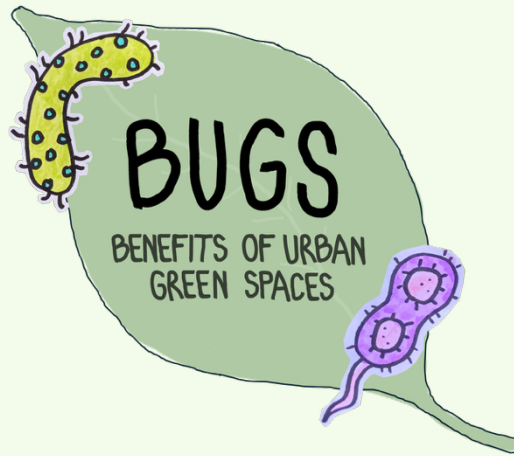

BUGS-workshop

“Stadsparken ontwerpen”

Volwassenensessie

2 juli 2025

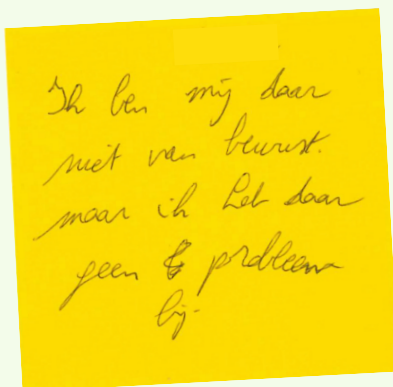

Wat hebben we gedaan?

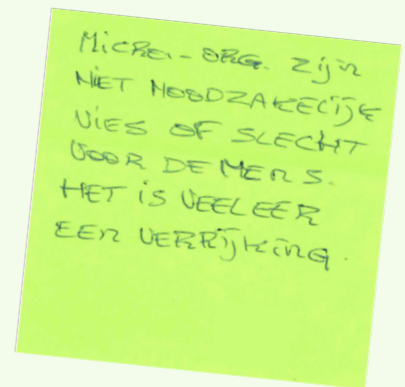
De volwassenen begonnen de workshop met een presentatie en discussie over micro-organismen in parken en hun potentiële gezondheidsvoordelen. Daarna konden ze vragen stellen en hun mening geven. In het tweede deel van de workshop werd een presentatie en discussie gehouden over de bredere gezondheidsvoordelen van stedelijke groene ruimtes en de ongelijkheid in de toegang daartoe: niet iedereen heeft gelijke toegang tot veilige, goed ontworpen parken.

Wat hebben we geleerd?

De workshop bracht een duidelijke en oprechte **interesse in microbiologie aan het licht.**

Kernbegrippen zoals het menselijke microbiom en de biodiversiteitshypothese wekten nieuwsgierigheid en inhoudelijke discussie.

Deelnemers formuleerden kritische en doordachte vragen en brachten eigen ervaringen in.

Een opvallend gespreksonderwerp was de impact van moderne hygiënegewoonten op het microbiom en het immuunsysteem. Praktijken zoals dagelijks douchen, het weggooien van gevallen boterhammen, of leven in een 'te steriele' omgeving, werden open besproken – vaak met humor en herkenning. **Deze uitwisselingen toonden een intuïtief begrip van het belang van microbenblootstelling, in contrast met dominante opvattingen over netheid en hygiëne.**

Hoewel de voordelen van contact met natuurlijke omgevingen en hun microben over het algemeen breed werden erkend, werd ook **ruimte gemaakt voor twijfels en kritische reflectie.** Vragen over de werkelijke gezondheidswinst, de rol van causaliteit, en mogelijke risico's zoals tekenbeten en infecties kwamen aan bod. Deze kritische houding is waardevol. Wetenschappelijke inzichten zijn zelden eenduidig, en het vinden van een goed geïnformeerd evenwicht tussen voordelen en risico's vraagt om nuance. De uitwisseling illustreerde het belang

van dialogisch wetenschapscommunicatie: niet als overdracht van kennis van expert naar publiek, maar als gedeeld denkproces. **Door ruimte te maken voor twijfel en ervaring, ontstaat een meer horizontale vorm van kennisdeling waarin wetenschappelijk begrip kan groeien en verfijnd worden.**

Inzichten over parken

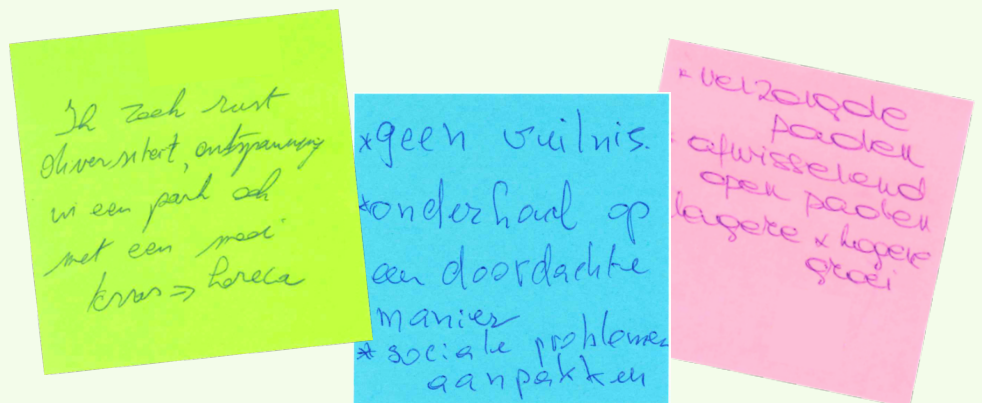
Tijdens het rangschikken van foto's van verschillende parken gaven deelnemers consistent de **voorkeur aan omgevingen met visuele variatie, volgroeide bomen en een meer 'natuurlijke' uitstraling**. Foto's zonder zichtbare bebouwing, met gelaagde vegetatie en een zekere 'wildernis', scoorden het hoogst. Daarentegen werd een afbeelding van het recent geopende, prijswinnende Zuidpark opvallend laag gerangschikt. De voornaamste reden daarvoor was de waargenomen 'monotonie' en het ontbreken van volwassen groen. Dit daagt de aanname uit dat nieuw aangelegde parken automatisch als aantrekkelijker worden ervaren.

Ook het thema veiligheid in de publieke ruimte kwam uitgebreid aan bod. De meeste deelnemers waren het erover eens dat ervaren veiligheid

minder samenhangt met het ontwerp van

het park zelf, en eerder bepaald wordt door de sociale context en de reputatie van de omgeving. Tegelijk werd de klassieke ontwerpstrategie met meer openheid en zichtbaarheid voor meer veiligheid ter discussie gesteld. Dit botste met de sterke waardering voor dichtere begroeiing en visuele gelaagdheid. Het wijst op een spanningsveld tussen biodiversiteit en beheersbaarheid, en toont dat **veiligheid niet eenduidig te definiëren is, maar mede gevormd wordt door culturele, sociale en persoonlijke factoren.**

Ten slotte werd ook de rol van afstand en tijd besproken. Parken worden over het algemeen gewaardeerd, maar **frequente bezoeken bleken sterk afhankelijk**

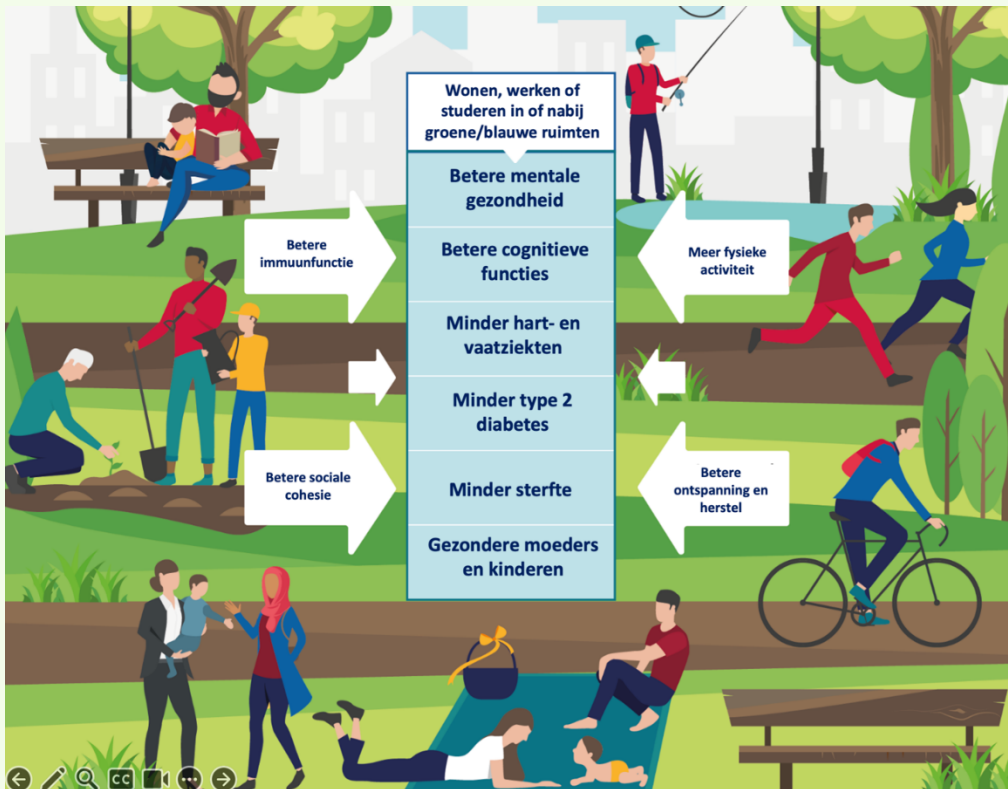
van nabijheid en beschikbaarheid in het dagelijkse leven. Praktische barrières zoals tijdsdruk beperken het gebruik, zelfs bij positieve houding.

Reflectie

Deze workshop liet duidelijk zien dat zowel in het ontwerp als in het gebruik van parken een voortdurend evenwicht gezocht wordt. Enerzijds zijn er voordelen: ontspanning, schoonheid, rust, ontmoeting, en zelfs microbenblootstelling die mogelijk de gezondheid ondersteunt. Anderzijds zijn er risico's: de kans om ziek te worden of je onveilig te voelen in dichtbegroeide of slecht verlichte gebieden. Deze spanningen zijn geen obstakels, maar uitnodigingen om samen betere ruimtes te ontwerpen. **Luisteren naar de lokale bevolking (de mensen die deze parken werkelijk gebruiken) kan helpen om evenwichtige ontwerpen te maken die echte noden en percepties weerspiegelen.**

Dia's van de workshop

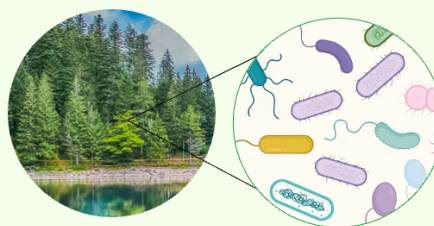

“Stedelijke groene ruimtes [...] hebben het potentieel om problemen ‘stroomopwaarts’ aan te pakken, op een preventieve manier – wat wordt beschouwd als een efficiëntere aanpak dan simpelweg omgaan met de ‘stroomafwaartse’ gevolgen van een slechte gezondheid.”

World Health Organization (2016)
European Environment Agency (2020)

Micro-organismen zijn een verborgen laag van biodiversiteit

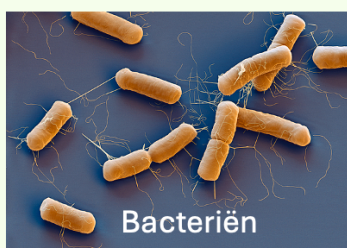
Biodiversiteit op **macro** niveau

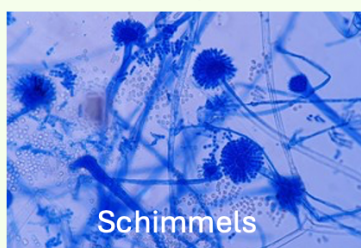
Biodiversiteit op **micro** niveau

Micro-organismen (microben) zijn wezens die te klein zijn om met het blote oog te zien.

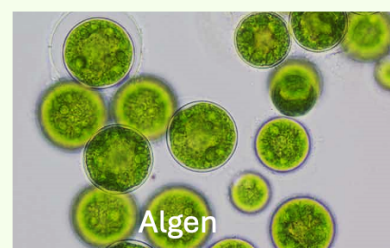
Heel oud en divers - 100 miljoen verschillende soorten!

Bacteriën

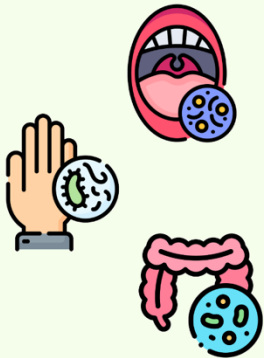
Schimmels

Algen

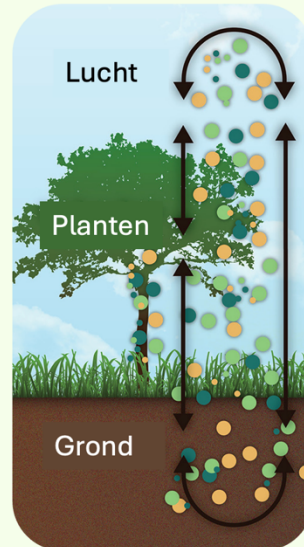
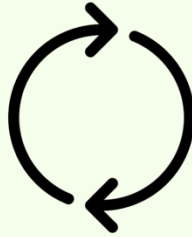
Menselijk microbioom

39,000,000,000,000
(39 biljoen) bacteriën
in en op ons lichaam

Bescherming tegen infecties,
vertering, vitamineproductie...

Omgevingsmicrobioom

Tot
1,000,000
(1 miljoen)
bacteriën/m³

Tot
1,000,000,000
(1 miljard)
bacteriën/g

Afbreken van dode materie,
plantengroei, koolstofdioxide binden...

BIODIVERSITEITSHYPOTHESE

DIVERSITEIT VAN MICRO-
ORGANISMEN WAARMEE WIJ
SAMEN ONTWIKKELD ZIJN

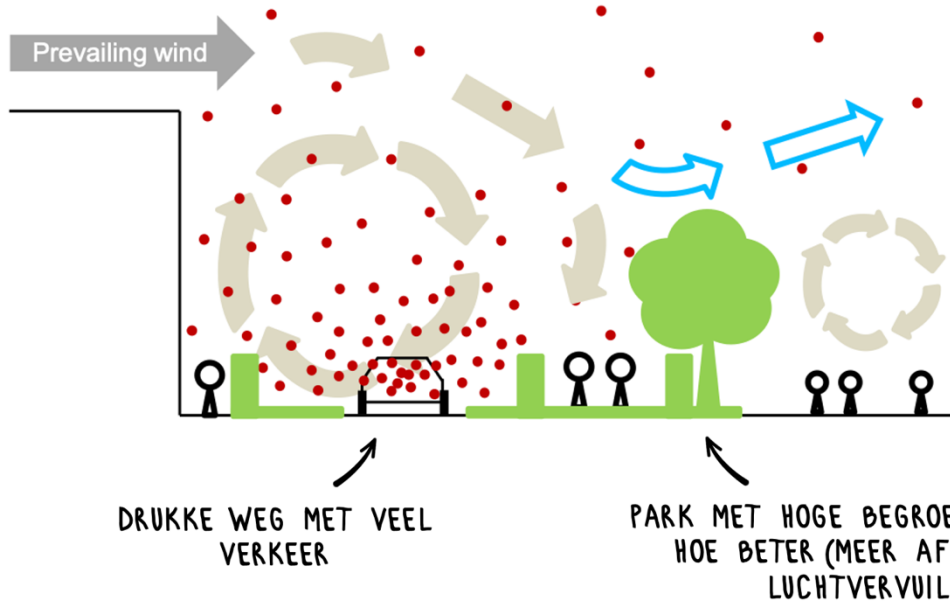

GOED GETRAIND
IMMUNITEITSSYSTEEM

WELKE MICRO-ORGANISMEN WORDEN OVERGEDRAGEN VAN PARKEN
NAAR DE MENS EN KUNNEN ZE DE MENSELIJKE GEZONDHEID TEN
GOEDE KOMEN?

BESCHERMING TEGEN LUCHTVERVUILING

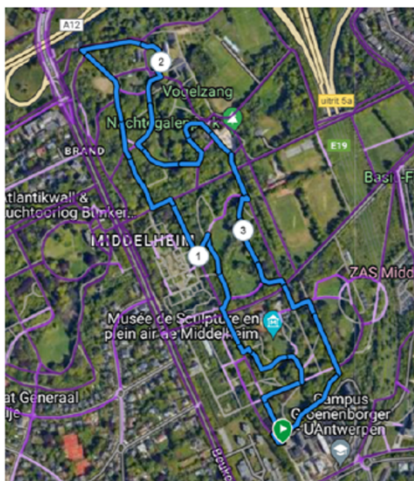
Open roads: Protecting people further from an open road

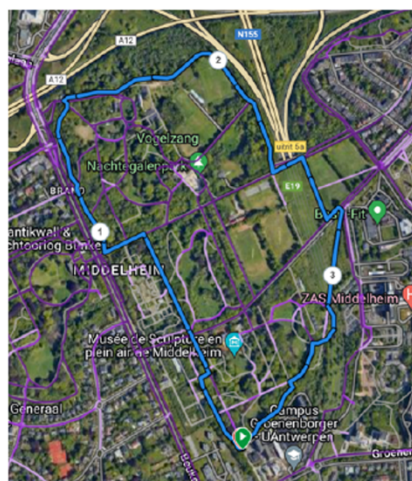
RIVIERENHOF, DEURNE, ANTWERP

Greater London Authority (2019)

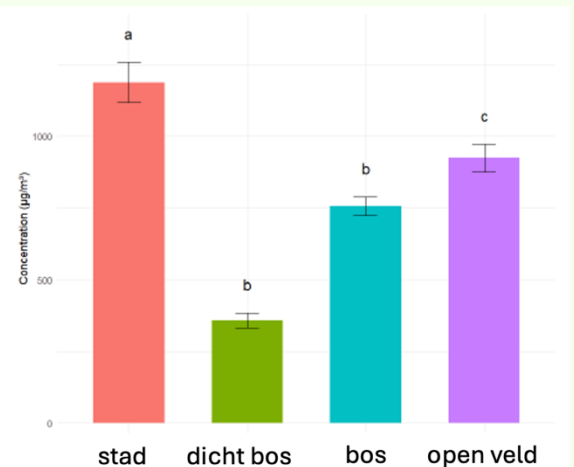
BESCHERMING TEGEN LUCHTVERVUILING

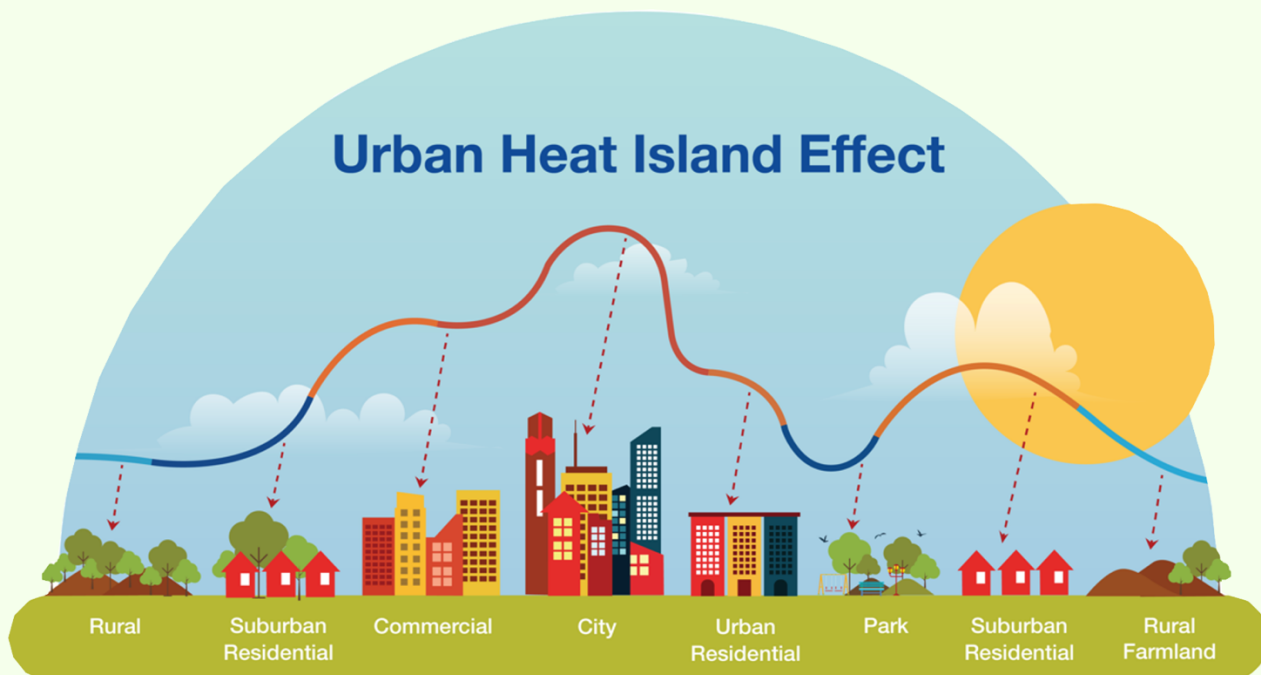
Binnenroute

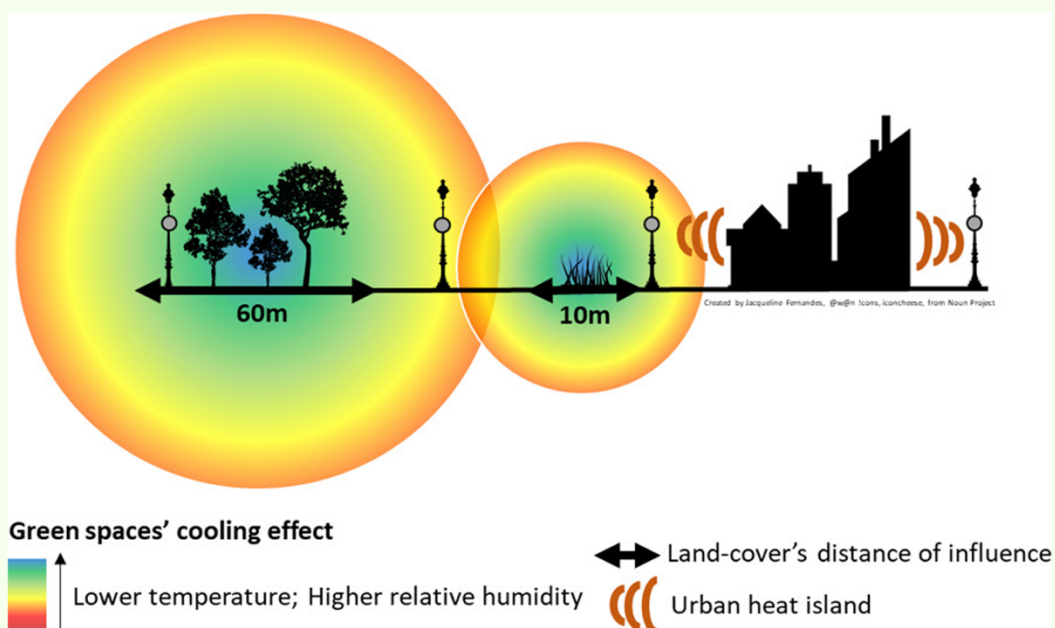
Buitenroute

BESCHERMING TEGEN HITTE

BESCHERMING TEGEN HITTE

Ongelijkheden in toegang tot groene ruimte in relatie tot sociaal-economische status

In **Stockholm, Zweden**, hebben mensen met **hogere inkomens** meer **toegang tot nabijgelegen groene en blauwe gebieden** binnen loopafstand van hun huis (Goldenberg et al., 2018).

In **Lodz, Polen**, heeft **67% van de kinderen met een laag inkomen** zeer **weinig zichtbare groenvoorziening** langs hun wandelroutes van huis naar school (Laszkiewicz et al., 2020).

In **Nederland** is de **beschikbaarheid van groen binnen 250 m** lager in buurten met een lagere sociaaleconomische status (De Vries et al., 2020).

In **Debrecen, Hongarije**, zijn **rijke woonwijken**

rijk aan **hoogwaardige (privé) groene ruimtes**, terwijl andere wijken met een lagere status lijden onder een gebrek aan groene ruimtes van goede kwaliteit (Csomós et al., 2020).

(Institute for European Environmental Policy, 2022)